28/04/2021

Ο Μητροπολίτης Κύκκου για τα μέτρα και την Πενταμερή για το Κυπριακό

Εκκλησία της Κύπρου / Ι.Μ. Κύκκου και Τηλλυρίας

Ιδιαίτερη μνεία στην αδυναμία πολλών πιστών να βιώσουν και φέτος εντός των ναών τα γεγονότα της Μεγάλης Εβδομάδας εξαιτίας των μέτρων που έχουν επιβληθεί λόγω της πανδημίας, έκανε στην ομιλία του ο Πανιερ. Μητροπολίτης Κύκκου και Τηλληρίας κ. Νικηφόρος κατά την Θεία Λειτουργία της Κυριακής των Βαΐων, 25 Απριλίου 2021.

Παράλληλα, καυτηρίασε, μεταξύ άλλων, το γεγονός ότι η άτυπη Πενταμερή Διάσκεψη του ΟΗΕ για το Κυπριακό συγκαλείται εντός της Μεγάλης Εβδομάδας.

“Σαν να μην υπήρχαν άλλες μέρες για τη σύγκληση αυτή και ορίστηκε η Αγία και Μεγάλη Εβδομάδα, η ιερώτερη και αγιώτερη Εβδομάδα της χριστια-νοσύνης. Διερωτάται κανείς τι έκαναν αυτοί που μας κυβερνούν, και εννοώ και όλους τους πολιτικούς Αρχηγούς, γιατί δεν διαμαρτυρή-θηκαν, γιατί δεν προσπάθησαν να μεταθέσουν την Πενταμερή αυτή Διάσκεψη στις ημέρες μετά το Πάσχα; Δυστυχώς, εύλογα διερωτάται κανείς, αν είναι πράγματι χριστιανοί. Πάντως, αν είναι

*χριστιανοί, σίγουρα δεν είναι θερμοί χριστιανοί. Είναι χλιαροί χριστιανοί. Αν η Διάσκεψη αυτή συνέπιπτε με τις μέρες του Μπαιραμιού ή του Ραμαζανιού, νομίζετε ότι ο Ερντογάν θα δεχόταν αδιαμαρτύρητα την ημερομηνία αυτή; Να είστε βέβαιοι, ότι θα έσχιζε τα ιμάτιά του και θα πετύγχανε αυτό που θα ήθελε, τη μετάθεση δηλαδή της ημερομηνίας σε χρόνο, που να μη συνέπιπτε με καμία από τις δύο αυτές μουσουλμανικές εορτές.”***, τόνισε χαρακτηριστικά.**

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ, Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΥΚΚΟΥ ΚΑΙ ΤΗΛΛΥΡΙΑΣ κ. ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ:

Λαμπρά καί ἐντυπωσιακή εἶναι, Χριστιανοί μου, ἡ σημερινή εἴσοδος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ στά Ἱεροσόλυμα. Τό γεγονός τῆς Ἀναστάσεως τοῦ τετραημέρου νεκροῦ, τοῦ Λαζάρου, προκάλεσε βαθιά ἐντύπωση στόν λαό. Δέν εἶναι, βεβαίως, ἡ πρώτη φορά πού ὁ Χριστός ἀνέστησε νεκρούς. Θυμηθεῖτε τήν ἀνάσταση τῆς θυγατέρας τοῦ Ἰαείρου. Θυμηθεῖτε τήν ἀνάσταση τοῦ νεανίσκου τῆς Ναΐν. Ἡ ἀνάσταση ὅμως τοῦ Λαζάρου, ὕστερα ἀπό τέσσερις ἡμέρες, πού ἦταν νεκρός μέσα στόν τάφο, ξεσήκωσε τούς Ἑβραίους, οἱ ὁποῖοι ἔτρεξαν νά δοῦν ἀπό κοντά, ἄν ὄντως συνέβη τέτοιο θαῦμα, ἄν ὄντως ἀναστήθηκε ὁ τεταρταῖος Λάζαρος. Καί ὅταν διαπιστώνουν ἰδίοις ὄμμασι, ὅτι ὁ τετραήμερος νεκρός, ὁ Λάζαρος, ἦταν ἀναστημένος, ἦταν ζωντανός ἀνάμεσά τους, τότε ἐνθουσιασμός μέγας τούς κατέλαβε. Πίστευαν ὅλοι πώς αὐτός, ὁ Ἰησοῦς, εἶναι ὁ Μεσσίας, Ἐκεῖνος, πού γενεές γενεῶν περίμεναν, ὁ ἐλευθερωτής καί λυτρωτής τους ἀπό τή ρωμαϊκή καταδυνάστευση. Γι’ αὐτό τήν ἄλλη μέρα, τό μέγα πλῆθος, πού εἶχεν ἔλθει γιά τή γιορτή τοῦ Ἑβραϊκοῦ Πάσχα, ὅταν ἄκουσε ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται στά Ἱεροσόλυμα, βγῆκαν στούς δρόμους νά τόν προϋπαντήσουν. Ἐξέρχονται στούς δρόμους μέ τά βαΐα στά χέρια, τούς κλάδους δηλαδή τῶν φοινίκων, σύμβολα νίκης καί θριάμβου, γιά νά ὑποδεχθοῦν τόν Βασιλέα τους Χριστό. Ἄνδρες, γυναῖκες, μικρά παιδιά, ἀκόμα καί τά νήπια σέ κατάσταση ἐνθουσιασμοῦ κραυγάζουν: *«Ὡσαν-νά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ Βασιλεύς τοῦ Ἰσραήλ»* (Μάρκ. ια΄ 9). Ὅλοι οἱ Ἑβραῖοι ἀλαλάζουν στή θέα τοῦ Ἰησοῦ, παρα-ληροῦν μπροστά στόν Βασιλιά τους, γονατίζουν στό πέρασμά του καί ἁπλώνουν τά ροῦχα τους στό ἔδαφος, γιά νά περάσει ὁ Υἱός τοῦ Δαβίδ, ὁ κυρίαρχος τοῦ θανάτου, ὁ νικοποιός Χριστός. Πίστεψαν ὅτι αὐτός, πού νίκησε τόν θάνατο, πού ἀνέστησε τόν τεταρταῖο Λάζαρο, αὐτός μπορεῖ νά νικήσει καί τούς Ρωμαίους, αὐτός ἔχει τή δύναμη νά ἱκανοποιήσει τό ὅραμα τοῦ ἰσραηλι-τικοῦ λαοῦ, νά τούς ἐλευθερώσει ἀπό τή ρωμαϊκή καταδυνάστευση καί νά στήσει τή Βασιλεία του στήν Ἱερουσαλήμ.

Παρ’ ὅλο πού ὁ Χριστός μπαίνει στά Ἱερο-σόλυμα, ὄχι σάν στρατιωτικο-πολιτικός Μεσσίας μέ ἅμαξα πολυτελῆ, καί ἐπιδεικνύοντας τούς αἰχμαλώτους καί τά λάφυρά

του, παρ’ ὅλο πού ὁ Χριστός μπαίνει στά Ἰεροσόλυμα ἁπλᾶ καί ταπεινά, καθήμενος πάνω σέ ἕνα γαϊδουράκι καί πλαισιούμενος, ὄχι ἀπό παρασημοφορημένους, πολεμοχαρεῖς ἀξιωματούχους, ἀλλά ἀπό ἁπλοῦς ψαράδες, ἐν τούτοις ὁ ἑβραϊκός λαός τόν ἀνα-κηρύσσει Βασιλιά τοῦ Ἰσραήλ. Δέν ἀμφιβάλλει. Γνωρίζει καλά τίς Γραφές. Γνωρίζει τήν προφητεία τοῦ Ζαχαρία αἰῶνες πρίν, *«Μή φοβοῦ θύγατερ Σιών˙ ἰδού ὁ Βασιλεύς σου ἔρχεται πραΰς ἐπί πῶλον ὄνου καθήμενος»* (Ἰω. ιβ΄ 15, Πρβλ. Ζαχ. θ΄ 9).

Αὐτός, ὅμως, ὁ καρδιογνώστης γνωρίζει, ξέρει πώς αὐτή ἡ λαμπρή ὑποδοχή, αὐτά τά αἰσθήματα θαυμασμοῦ καί ἀναγνώρισης θά ἐξανεμισθοῦν πολύ σύντομα. Γνωρίζει πώς αὐτή ἡ μεγαλειώδης ὑποδοχή σέ λίγες μέρες θά μετατραπεῖ σέ ἀγανάκτηση καί μῖσος. Γνωρίζει πώς ὁ ἐνθουσιασμός τῶν *˝ὡσαννά˝* καί τῶν βαΐων δέν θά κρατήσει γιά πολύ, ἀλλά θά μετατραπεῖ στό ὀργίλο καί ἀπαίσιο *«Ἆρον ἆρον, σταύρωσον αὐτόν»* (Ἰω. ιθ΄ 15), γι’ αὐτό καί παραμένει σιωπηλός καί συγκρατημένος, ὅπως ἐξ ἄλλου συνέβη σέ ὅλες τίς μεγάλες στιγμές τοῦ ἐπίγειου βίου του.

Οἱ Ἑβραῖοι περίμεναν τόν Χριστό σάν ἕνα ἐγκόσμιο Βασιλιά–Στρατηλάτη, ὁ ὁποῖος θά κατατρόπωνε τόν ρωμαϊκό στρατό, θά ἀπελευθέ-ρωνε τόν ἑβραϊκό λαό καί θά ἀνακήρυσσε τά Ἰεροσόλυμα πρωτεύουσα ὅλου τοῦ κόσμου, ἐγκαθιστώντας ἐκεῖ τόν βασιλικό του θρόνο.

Ὁ Χριστός ὅμως δέν ἦλθε στόν κόσμο νά ἐγκαταστήσει πολιτικο-στρατιωτική ἐξουσία μέ νοοτροπία κοσμική. Ὁ Χριστός ἦλθε στή γῆ γιά νά κυριαρχήσει καί νά βασιλεύσει στίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων. Νά τίς μεταμορφώσει καί νά τίς ἐμπνεύσει στή δημιουργία τῶν ὑψηλοτέρων συναισθημάτων τῆς ἀγάπης, τῆς εἰρήνης, τῆς ἐλευθερίας, τῆς δικαιοσύνης καί τῆς συναδέλ-φωσης τῶν ἀνθρώπων καί τῶν λαῶν.

Ὁ Χριστός εἶναι πράγματι Βασιλιάς, ὄχι ὅμως ἕνας ἐπίγειος Βασιλιάς, οὔτε, βεβαίως, ὁ Βασιλιάς τοῦ Ἰσραήλ, ὅπως τόν ἐννοοῦσαν οἱ τρεῖς Μάγοι τῆς Ἀνατολῆς, *«Ποῦ ἐστιν ὁ τεχθείς Βασιλεύς τῶν Ἰουδαίων»* (Ματθ. β΄ 2). Ὁ Χριστός εἶναι πράγματι Βασιλιάς, ἀλλά Βασι-λιάς μιᾶς ἄλλης Βασιλείας, τῆς οὐράνιας αἰώνιας Βασιλείας: *«Ἡ Βασιλεία ἡ ἐμή οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου»* (Ἰω. ιη΄ 36). Ὁ Χριστός ἕνα ἔχει θρόνο, τόν Σταυρό του, καί ἕνα ἔχει Ἀνάκτορο, τίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἀγάπη εἶναι τό Βασίλειο τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἀγάπη πού διαλάλησε πάνω στόν Γολγοθᾶ. Μόλις οἱ Ἑβραῖοι τό κατάλαβαν, μόλις δηλαδή ἀντιλήφθηκαν, ὅτι ἡ Βασιλεία τοῦ Χριστοῦ δέν εἶναι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, μόλις ἀντιλήφθηκαν, ὅτι ὁ Χριστός δέν ἦλθε ἐδῶ, γιά νά γκρεμίσει τούς Ρωμαίους Αὐτοκράτορες καί νά ὁδηγήσει καί πάλι τόν ἰσραηλιτικό λαό στήν παγκόσμια κυριαρχία, τότε ἀδίστακτα τόν πρόδωσαν καί τόν ἔσυραν στόν Σταυρό.

Ἔπειτα ἀπό τόν πρωτοφανή θρίαμβο, ἔρχεται ἡ ἔσχατη περιφρόνηση. Ἔπειτα ἀπό τά ἐνθουσιώδη *˝ὡσαννά˝* ἔρχονται τά ἄγρια καί μοχθηρά *˝σταυρωθείτω˝* . Ἄς τόν ὑποδέχθηκαν καί ἄς τόν ἐπευφήμησαν πρίν λίγες μέρες ὡς Βασιλέα. Αὔριο τό πρωΐ ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου θά τόν ἀρνοῦνται καί θά λέγουν: *«Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μή Καίσαρα»* (Ἰω. ιθ΄ 15). Ἄς τούς ἔθρεψε αὐτός στήν ἔρημο μέ τό μάννα, αὐτοί τώρα θά τοῦ προσφέρουν χολή. Ἄς τούς πότισε τότε μέ ὕδωρ θαυμαστό ἀπό τόν βράχο, αὐτοί, στή φλογερή δίψα τοῦ σταυρικοῦ του μαρτυρίου, θά τόν ποτίσουν μέ ὄξος. Ἄς θεράπευσε τούς παραλυτικούς πού ἔφεραν κοντά του, αὐτοί θά τόν προσηλώσουν στόν Σταυρό. Ἄς ἐπανέφερε στή ζωή τούς νεκρούς τους, αὐτοί θά τόν θανατώσουν, θά θανατώσουν αὐτόν τόν Ἀρχηγό τῆς Ζωῆς. Ὕστερα ἀπό τόσα ἐπονείδιστα βασανιστήρια, ὕστερα ἀπό ἐμπτυσμούς, κολαφι-σμούς καί μάστιγες καί χλευασμούς, θά ὁδηγήσουν αὐτόν, τόν Θεάνθρωπο καί Λυτρωτή τοῦ κόσμου Σωτῆρα Χριστό, νά ὑποστεῖ τό ὄνειδος καί τήν ὀδύνη τοῦ σταυρικοῦ θανάτου. Ὁ Χριστός εἶναι τό *«ἐσφαγμένον ἀρνίον»* τῆς Ἀποκαλύψεως (Ἀποκ. ε΄ 12), πού ὁδηγήθηκε στήν κορυφή τοῦ Γολγοθᾶ καί ἐκεῖ ἔχυσε τό αἷμα του, γιά νά σώσει τό ἀνθρώπινο γένος.

Ἀπό σήμερα, ἀγαπητοί Χριστιανοί, εἰσερχό-μαστε σέ μιά καινούργια φάση τοῦ πνευματικοῦ μας ἀγῶνα. Ὁ θριαμβευτικός τόνος τῆς Ἐκκλη-σίας μας ἀπό σήμερα τό ἐσπέρας ἀλλάζει. Ἐνῶ σήμερα τό πρωΐ βλέπουμε τόν Χριστό στεφανω-μένο Βασιλέα, ἀπόψε θά τόν δοῦμε ἀκανθο-στεφανωμένο Νυμφίο. Ἀπό σήμερα τό βράδυ ἀρχίζει ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Ἑβδομάδα τῶν Παθῶν τοῦ Κυρίου. Ἡ ἑβδομάδα αὐτή κλιμακωτά μᾶς παρουσιάζει τίς διάφορες φάσεις τῶν μαρτυρικῶν παθημάτων τοῦ Σωτῆρα μας Χριστοῦ, γι' αὐτό καί ἡ Ἐκκλησία μας ψάλλει ἀπό τήν πρώτη μέρα τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας: *«Τά πάθη τά σεπτά ἡ παροῦσα ἡμέρα ὡς φῶτα σωστικά ἀνατέλλει τῷ κόσμῳ».*

Μεγάλην ὀνόμασαν τήν Ἑβδομάδα αὐτή, πού ἐκτείνεται ἀπό τήν Κυριακή τῶν Βαΐων μέχρι τήν Κυριακή τοῦ Πάσχα, καί δίκαια, ἀφοῦ, κατά τήν Ἑβδομάδα αὐτή, ἔλαβαν χώρα τά μεγαλύτερα καί σπουδαιότερα γεγονότα, ἀπό ὅσα διαδραματίσθηκάν ποτε πάνω στή γῆ. Γεγονότα ὕψιστης σημασίας γιά τή σωτηρία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους *«ὀνομάζομεν δέ τήν Ἑβδομάδα μεγάλην»,* παρατηρεῖ ὁ Ἱερός Χρυσό-στομος, *«ὄχι διότι ἔχει περισσοτέρας ὥρας κατά τήν διάρκειαν τῆς ἡμέρας, καθ' ὅσον ὑπάρχουν ἄλλαι, αἱ ὁποῖαι ἔχουν πολύ περισσοτέρας ὥρας, οὔτε ἐπειδή ἔχει περισσοτέρας ἡμέρας, καθ' ὅσον ὅλαι αἱ Ἑβδομάδες ἔχουν τόν αὐτόν ἀριθμόν ἡμερῶν. Διατί λοιπόν ὀνομάζομεν αὐτήν μεγάλην; Ἐπειδή κατ' αὐτήν συνέβησαν μεγάλα καί ἀνέκφραστα δι' ἡμᾶς ἀγαθά. Διότι κατ' αὐτήν κατέπαυσεν ὁ μακροχρόνιος πόλεμος, κατηργήθη ὁ θάνατος, ἐξηφανίσθη ἡ κατάρα, κατελύθη ἡ τυραννική ἐξουσία τοῦ διαβόλου, ἡρπάγησαν οἱ αἰχμάλωτοι αὐτοῦ, ἔγινε συνδιαλ-λαγή μεταξύ τοῦ Θεοῦ καί τῶν ἀνθρώπων, ὁ οὐρανός ἔγινε βατός διά τήν ἀνθρωπίνην φύσιν, οἱ ἄνθρωποι ἐπεκοινώνησαν μετά τῶν ἀγγέλων, ἡνώθησαν τά χωρισμένα, ἀφηρέθη ὁ φραγμός, ἀφηρέθη τό κλείδωμα τῆς θύρας, ὁ Θεός τῆς εἰρήνης εἰρηνοποίησε τά οὐράνια καί τά ἐπίγεια, Δι' αὐτό λοιπόν ὀνομάζομεν τήν Ἑβδομάδα Μεγάλην, ἐπειδή κατ' αὐτήν τόσας μεγάλας δωρεάς ἐχάρισεν εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός».*

Θά ἦταν ὅμως παράλειψη, ἄν δέν τονίζαμε ὅτι τό κεντρικό γεγονός τῆς Ἑβδομάδας αὐτῆς, τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης, ἔγκειται στή σύσταση τοῦ Μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας ἀπό τόν Κύριο. Κατά τήν ἁγία νύκτα τῆς Μεγάλης Πέμπτης, στό Ὑπερῶο ὁ Κύριος παρέδωσε τά Τίμια Δῶρα στήν Ἐκκλησία του, λέγοντας: *«Λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστι τό σῶμά μου· καί λαβών τό ποτήριον καί εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο γάρ ἐστι τό αἷμά μου τό τῆς Καινῆς Διαθήκης τό περί καί πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν»* (Ματθ. κστ΄ 26-28).

Ἡ ἱερή αὐτή στιγμή ὑπῆρξε ἀποφασιστική γιά τή σωτηρία τῆς ἀνθρωπότητας, γιατί ἔκτοτε ὅλοι οἱ Χριστιανοί μέ συνοχή καρδίας λαμβάνουν *«Σῶμα καί Αἷμα Κυρίου εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καί Ζωήν Αἰώνιον».*

Τό θλιβερό διάγραμμα, μέσα στό ὁποῖο κινοῦνται τά δραματικά γεγονότα, πού κατέληξαν στό μαρτύριο τοῦ δεδοξασμένου Θεανθρώπου, εἶναι ἡ προδοσία, τό ψεῦδος, ἡ ἐσκεμμένα βεβιασμένη συνοπτική διαδικασία, ἡ ἐγκατάλειψη ἀπό ὅλους, ἡ ἐξουθένωση, ὁ Σταυρός. Τί νά πρωτοσκεφθεῖ κανείς; Τό ράπισμα τῶν ὑπηρετῶν; Τούς κολαφισμούς τῶν στρατιωτῶν; Τίς πληγές τοῦ ἀκάνθινου στεφάνου; Τό τρομερό μαρτύριο τοῦ φραγγελ-λώματος; Τό κορύφωμα τοῦ σταυρικοῦ του θανάτου; Αὐτή ἡ ἀνατομία τοῦ θείου δράματος καί ἡ ἐκούσια προσφορά ἑνός ἀθώου καί ἀναμάρτητου, τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ, γιά τή σωτηρία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, γεμίζει κάθε ἀνθρώπινη καρδιά μέ θλίψη καί συγκίνηση, μᾶς φέρνει ὅλους σέ πένθος καί κατακραυγή. Δέν πρέπει, ὅμως, νά βιώνουμε ἔτσι, δηλαδή, συναισθηματικά καί ἐξωτερικά τά πάθη καί τόν Σταυρό τοῦ Κυρίου, ἀλλά ἐσωτερικά, ὑπαρξιακά. Οὐδόλως ὠφελεῖ ὁ ἐπιτάφιος θρῆνος μπροστά στόν ἐσταυρωμένο Κύριο, ἄν δέν εἴμαστε πρόθυμοι νά γίνουμε καί συγκοινωνοί τῶν παθημάτων του. Ἡ Ἐκκλησία μᾶς προτρέπει τοῦτες τίς ἅγιες μέρες: *«Δεῦτε οὖν καί ἡμεῖς κεκαθαρμέναις διανοίαις συμπορευ-θῶμεν αὐτῷ καί συσταυρωθῶμεν καί νεκρω-θῶμεν δι' αὐτόν ταῖς τοῦ βίου ἡδοναῖς»* . Ἡ νέκρωση τῆς σάρκας πάνω στόν Σταυρό καί ὁ ἐνταφιασμός τοῦ σώματος τῆς ἁμαρτίας, εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση, γιά νά συναναστη-θοῦμε μαζί μέ τόν Χριστό στήν αἰώνια ζωή. Ὅταν συσταυρωθοῦμε καί συναποθάνουμε μαζί μέ τόν Χριστό, τότε θά συζήσουμε μαζί του. Ἀναίμακτη ὅμως εἶναι ἡ δική μας θυσία. Τόν παλαιό ἄνθρωπο μέ τά πάθη καί τίς ἀδυναμίες του καλούμαστε νά καθηλώσουμε πάνω στόν Σταυρό. Νά ἐνταφιάσουμε κάθε τι τό φθαρτό καί ἐφήμερο, γιά νά προσδοκοῦμε μαζί μέ τήν Ἀνάσταση τοῦ Σωτῆρα μας Χριστοῦ καί τή δική μας συνανάσταση. Αὐτός, τόν ὁποῖο σέ λίγες μέρες θά δοῦμε νά κρέμεται πάνω στόν Σταυρό, γιά τίς δικές μας ἁμαρτίες, σταυρώθηκε, γιά νά ἐξαλείψει τή δική μας ἐνοχή καί νά μᾶς ἀπαλλάξει ἀπό τήν αἰώνια καταδίκη. Δέν μποροῦμε, λοιπόν, μέ χείλη βέβηλα νά ἀποθέ-σουμε τόν ἀσπασμό μας στά ἄχραντα πόδια του. Δέν μποροῦμε μέ ψυχές ρυπαρές καί βεβορβορωμένες νά κοινωνήσουμε τό ἅγιο Σῶμα καί τό τίμιο Αἷμα του, ἄν δέν σπεύσουμε προηγουμένως νά ἐκδηλώσουμε τήν ἀγάπη μας πρός τόν Ἐσταυρωμένο Σωτῆρα μας μέ μιά εἰλικρινή μετάνοια καί ἐξομολόγηση, γιατί μόνο ἔτσι θά πεῖ καί σέ μᾶς *«ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι σου αἱ πολλαί ὅτι ἠγάπησας πολύ»* (Πρβλ. Λουκ. ζ΄ 47). Τά ὡραιότερα ἄνθη, μέ τά ὁποῖα πρέπει νά περιβάλουμε τόν Σταυρό του, καί τά εὐωδέστερα μύρα, μέ τά ὁποῖα πρέπει νά ράνουμε τό νεκρό Σῶμα τοῦ παθόντος καί σταυρωθέντος Σωτῆρα Χριστοῦ, εἶναι ἡ ἔμπρα-κτη πρός τόν πλησίον ἀγάπη μας, ἡ ἀγάπη μας πρός τούς πάσχοντας καί ἔχοντας ἀνάγκη συνανθρώπους μας, εἶναι τά καλά μας ἔργα, πού θά ἀπορρέουν ἀπό τή θερμή καί ζωντανή πίστη μας πρός τόν Θεό. Ὅλα αὐτά εἶναι

ἡ πραγματο-ποίηση τῆς μεγάλης ἐντολῆς του *«ἐντολήν καινήν δίδωμι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους»* (Ἰω. ιγ΄ 34).

Σήμερα, δυστυχῶς, ἡ ἀγάπη καί ἡ ταπεί-νωση, πού ἀπορρέουν ἀπό τόν Σταυρό τοῦ Κυρίου, δέν βρίσκονται ψηλά στήν κλίμακα τῶν ἀξιῶν μας. Ἀκόμα καί ἐμεῖς οἱ πιστοί Χριστιανοί, ἀκόμα καί ἐμεῖς οἱ κληρικοί λησμονοῦμε, ὅτι ὁ ἔνδοξος καί αἰώνιος Βασιλιάς εἶναι ἀκριβῶς ὁ ἀπό ἀγάπη πρός τόν ἄνθρωπο πάνω στόν Σταυρό ὑψωθείς Κύριος γιά τή σωτηρία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Σήμερα ὁ πειρασμός τοῦ κόσμου ἔρχεται ἰσχυρότατος καί κλονίζει τήν πίστη μας καί ἐμβάλλει στήν ψυχή μας τήν ἀμφιβολία. Σήμερα οἱ ἄνθρωποι πλανῶνται καί ἀπορρίπτουν τόν Σταυρό τοῦ Ἐσταυρωμένου Ἰησοῦ σάν βαρύ καί δυσβάστακτο, θεωροῦν δέ τίς ἐντολές καί τό θέλημά του ὡς δεσμευτικά τῆς χαρᾶς καί τῶν ἀπολαύσεών τους. Γι’ αὐτό καί τό κατάντημα τῆς κοινωνίας μας δέν ἔχει ὅρια. Τά ἐγκλήματα, τά ἀνομήματα, ἡ φθορά τοῦ ἀνθρώπου, ἡ κατάπτωση ὅλων τῶν θεσμῶν καί ὅλων τῶν ἀξιῶν, ἡ ἀδικία, ἡ κλοπή, ἡ ἀτιμία, οἱ ἀπάτες, τά διαζύγια, οἱ διαλυμένες οἰκογένειες, οἱ δολοφο-νίες καί τόσα ἄλλα κακά εἶναι οἱ ἐφιάλτες τῆς κοινωνίας μας. Γιατί ὅλα αὐτά; Γιατί ἀφήσαμε τόν Χριστό νά ἀπουσιάζει ἀπό τή ζωή μας, νά ἀπουσιάζει ἀπό τήν οἰκογένεια, νά ἀπουσιάζει ἀπό τά σχολεῖα, νά ἀπουσιάζει ἀπό τό ἔθνος μας.

Γιατί λοιπόν ἀποροῦμε, ἐπειδή συνεχίζεται ἡ πανανθρώπινη τραγωδία τῆς πανδημίας τοῦ κορωνοϊοῦ, τοῦ covid-19, μέ τήν ἀπώλεια ἑκατομμυρίων ζωῶν σέ ὅλο τόν κόσμο καί μέ τό συνεπακόλουθο τῆς οἰκονομικῆς καταστροφῆς;

Γιατί ἀποροῦμε γιά τό συνεχιζόμενο δρᾶμα τοῦ διχασμοῦ τῆς πατρίδας μας, πού βίαια καί ἀνιστόρητα καί τεχνητά προκάλεσε ἡ τουρκική κακουργία τοῦ 1974 καί πού γιά 47 τώρα χρόνια συνεχίζεται δυστυχῶς, ἐξ αἰτίας τῆς ἀνάλγητης ἀκαμψίας τῶν ἀνόμων συμφερόντων τῶν μεγά-λων τῆς γῆς;

Δυστυχῶς, ἀδελφοί μου, ἐκεῖ πού ὅλοι περιμέναμε, ὅτι θά ἐβελτιώνοντο τά ἐπιδημιο-λογικά δεδομένα καί θά ἐδίνοντο κάποιες περαιτέρω χαλαρώσεις, γιά τίς ἅγιες αὐτές ἡμέρες τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας καί τῆς Λαμπροφόρου Ἀναστάσεως, ξαφνικά ἀκούσαμε τήν περασμένη Παρασκευή τή νέα ὑπουργική, κυβερνητική ἀπόφαση, μέ τήν ὁποία ἐπιβλήθηκε νέο Lock Down, ἐξ αἰτίας τῆς ἐπιδείνωσης τῶν ἐπιδημιολογικῶν δεδομένων.

Δυστυχῶς, ἐξ αἰτίας τῆς φοβερῆς λοιμώδους νόσου τοῦ κορωνοϊοῦ, πού ἐξακολουθεῖ νά παραμένει ἀδάμαστη καί νά σπέρνει παντοῦ τόν φόβο τοῦ θανάτου, δέν θά μπορέσετε οὔτε καί φέτος νά βιώσετε ὅλοι μέσα στούς ναούς τά θεῖα γεγονότα τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας καί τῆς περίλαμπρης ἑορτῆς τῆς Ζωηφόρου Ἀναστάσεως. Ἡ ἀνατομία τοῦ Θείου Πάθους, τοῦ δράματος, πού θά παιχθεῖ αὐτή τήν Ἑβδομάδα τήν Ἁγία καί Μεγάλη μέσα στούς ἱερούς ναούς μας, ὅπως καί τόν

περασμένο χρόνο, ἔτσι καί φέτος, δέν θά χρωματίσει τή ζωή σας. Αὐτή ἡ σφραγίδα τοῦ Θείου Πάθους γιά δεύτερη χρονιά δέν θά σφραγίσει τήν ψυχή σας. Καί, τό ἀκόμα χειρό-τερο, ὅταν κατά τή νύκτα τοῦ Μεγάλου Σαββάτου πρός τή Μεγάλη Κυριακή θά σημά-νουν χαρμόσυνα οἱ καμπάνες τῶν ἐκκλησιῶν μας, γιά νά διαλαλήσουν παντοῦ τό μέγα γεγονός τῆς Ζωηφόρου Ἀναστάσεως, δέν θά μπορέσετε ὅλοι νά τρέξετε στούς φωταγωγη-μένους μέ τό ἀνέσπερο ἅγιο φῶς ἱερούς ναούς μας καί νά κοινωνήσετε τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Κυρίου *«εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καί εἰς ζωήν αἰώνιον»*. Μέ τό νέο Lock Down, πού ἐπιβλή-θηκε, θά μείνετε οἱ πολλοί γιά τρίτη φορά μέσα σ' ἕνα χρόνο ἐγκλεισμένοι στά σπίτια καί τά διαμερίσματά σας, στίς σύγχρονες αὐτές κατακόμβες, μέσα στίς ὁποῖες μᾶς καθήλωσε ὅλους ὁ σύγχρονος διώκτης τῶν χριστιανῶν καί ὄχι μόνο, ὁ ἐπάρατος καί θανατηφόρος κορω-νοϊός. Δυστυχῶς, θά ἐπαναληφθεῖ καί φέτος αὐτό πού εἴχαμε καί πέρυσι. Ἀντί, δηλαδή, τῶν ἐντός τῶν ἱερῶν ναῶν Ἀκολουθιῶν τῶν Ἁγίων Παθῶν καί τῆς Ἀναστάσεως, θά ἔχουμε καί πάλι τά πάθη καί τήν ἀνάσταση τῆς τηλεόρασης καί τῶν μπαλκονιῶν. Πρέπει ὅμως ἐδῶ νά τονίσουμε ὅτι τά Πάθη, ἡ Σταυρική Θυσία καί ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ δέν εἶναι θέαμα. Εἶναι μυστήριο λυτρωτικό. Εἶναι βίωμα ἐσωτερικό, πνευματικό καί ὑπαρξιακό. Τό σωστό εἶναι ὁ κάθε πιστός νά μετέχει προσωπικά στίς λατρευτικές συνάξεις καί προπαντός στή Θεία Λειτουργία καί, κατ' ἐπέκταση, στό μέγα μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαρι-στίας, καί ὡς ἐπιστέγασμα νά ἀκολουθεῖ ἡ μετάληψη, ἀπό τόν κάθε ἕνα, τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Κυρίου *«εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καί εἰς ζωήν αἰώνιον»*. Αὐτό δέν μπορεῖ νά ἀντικατασταθεῖ οὔτε ἀπό τήν τηλεόραση, οὔτε στίς πλατεῖες ἔξω ἀπό τούς ἱερούς ναούς. Γι' αὐτό ἀκριβῶς καί δέν πρέπει μέ τόση εὐκολία νά κλείνουμε τούς ναούς καί νά πληγώνουμε βάναυσα τό θρησκευτικό συναίσθημα τοῦ λαοῦ μας. Γιατί πρέπει νά γνωρίζουν οἱ ἄρχοντες καί οἱ κρατοῦντες στόν τόπο αὐτό, ὅτι οἱ εὐσεβεῖς χριστιανοί, πού ἀποτελοῦν τή συντριπτική πλειο-ψηφία τῶν κατοίκων τῆς νήσου αὐτῆς, θλίβονται καί πονοῦν καί αἱμάσσει ἡ καρδιά καί ἡ ψυχή τους κάθε φορά πού κλείνουν οἱ ἱεροί μας ναοί. Ὑπενθυμίζουμε καθηκόντως καί πάλι, ὅτι ἡ μακραίωνη δυσχιλιετής ἐκκλησιαστική παράδοση καί ἱστορία προβλέπει, σέ περίπτωση ἐπιδημίας, ὄχι τό κλείσιμο τῶν ναῶν, ἀλλά τήν ἐντατικο-ποίηση τῆς κοινῆς Θείας Λατρείας μέ Θεῖες Λειτουργίες, μέ παρακλήσεις, μέ δεήσεις καί λιτανεῖες, ἐκδηλώνοντας ἔτσι τή μετάνοιά μας πρός τόν Τριαδικό Θεό.

Καί σάν νά μήν ἔφτανε ἡ πρωτόγνωρη αὐτή ἀβεβαιότητα, πού προκαλεῖ στόν λαό μας ἡ θανατηφόρα αὐτή πανδημία τοῦ Covid-19, ἔρχεται σήμερα νά προστεθεῖ καί ἡ ἀγχώδης ἀγωνία, ἐν ὄψει τῆς ἄτυπης Πενταμεροῦς Διάσκεψης, πού θά συγκληθεῖ ἀπό τόν Γενικό Γραμματέα τοῦ Ο.Η.Ε. Ἀντόνιο Γκουτέρες στή Γενεύη, κατά τήν Ἁγία καί Μεγάλη γιά ὅλους τούς χριστιανούς Ἑβδομάδα, ἀπό τή Μεγάλη Τρίτη, δηλαδή, μέχρι καί τή Μεγάλη Πέμπτη, 27-29, τούτου τοῦ μηνός Ἀπριλίου. Σάν νά μήν ὑπῆρχαν ἄλλες μέρες γιά τή σύγκληση αὐτή καί ὁρίστηκε ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Ἑβδομάδα, ἡ ἱερώτερη καί ἁγιώτερη Ἑβδομάδα τῆς χριστια-νοσύνης. Διερωτᾶται

κανείς τί ἔκαναν αὐτοί πού μᾶς κυβερνοῦν, καί ἐννοῶ καί ὅλους τούς πολιτικούς Ἀρχηγούς, γιατί δέν διαμαρτυρή-θηκαν, γιατί δέν προσπάθησαν νά μεταθέσουν τήν Πενταμερή αὐτή Διάσκεψη στίς ἡμέρες μετά τό Πάσχα; Δυστυχῶς, εὔλογα διερωτᾶται κανείς, ἄν εἶναι πράγματι χριστιανοί. Πάντως, ἄν εἶναι χριστιανοί, σίγουρα δέν εἶναι θερμοί χριστιανοί. Εἶναι χλιαροί χριστιανοί. Ἄν ἡ Διάσκεψη αὐτή συνέπιπτε μέ τίς μέρες τοῦ Μπαϊραμιοῦ ἤ τοῦ Ραμαζανιοῦ, νομίζετε ὅτι ὁ Ἐρντογάν θά δεχόταν ἀδιαμαρτύρητα τήν ἡμερομηνία αὐτή; Νά εἶστε βέβαιοι, ὅτι θά ἔσχιζε τά ἱμάτιά του καί θά πετύγχανε αὐτό πού θά ἤθελε, τή μετάθεση δηλαδή τῆς ἡμερομηνίας σέ χρόνο, πού νά μή συνέπιπτε μέ καμία ἀπό τίς δύο αὐτές μουσουλμανικές ἑορτές. Ἐδῶ μέ τό θράσος καί τήν ἀναίδεια χιλίων πιθήκων ἀπαγόρευσε στήν Εὐρωπαϊκή Ἕνωση νά συμμετέχει ἐνεργά, μέ ἐκπρόσωπό της, στήν ἐπικείμενη Διάσκεψη καί δέν θά πετύγχανε αὐτό; Καί ἀπαγόρευσε τή συμμετοχή σέ ποιό; Ἀπαγόρευσε τή συμμετοχή στήν Εὐρωπαϊκή Ἕνωση, ἀπό τήν ὁποία παίρνει κάθε χρόνο πακτωλό χρημάτων μέ τό πρόσχημα τάχα τῶν προσφύγων τῆς Συρίας. Ἀπαγόρευσε τή συμμετοχή στήν Εὐρωπαϊκή Ἕνωση, τήν ὁποία ἐκλιπαρεῖ νά προωθήσει τήν Τελωνειακή Ἕνωση τῆς Τουρκίας μαζί της.

Εἶναι πάντως κατάντια ἡ Εὐρωπαϊκή Ἕνωση νά ζητᾶ ἀπό τήν Τουρκία τήν ἄδεια νά ἔχει ρόλο ἐνεργό σέ μία Διάσκεψη, στήν ὁποία συζητεῖται τό μέλλον ἑνός κράτους, πού εἶναι πλῆρες μέλος δικό της καί θά ἐξακολουθήσει νά εἶναι καί μετά τή λύση. Καί νά σκεφθεῖ κανείς, ὅτι τή Διάσκεψη αὐτή εἶναι τά Ἡνωμένα Ἔθνη πού συγκαλοῦν καί αὐτά εἶναι πού στέλλουν τίς προσκλήσεις. Δυστυχῶς, ἡ Εὐρωπαϊκή Ἕνωση, ὅπως καί ἄλλες χῶρες μεγάλες καί ἰσχυρές, βλέπουν στό πρόσωπο τῆς Τουρκίας ἕνα προβληματικό μέν, ἀλλά ἀναγκαῖο σύμμαχο, λόγῳ τῆς γεωστρατη-γικῆς της θέσης, λόγῳ τοῦ πληθυσμοῦ της καί λόγῳ τοῦ οἰκονομικοῦ μεγέθους της. Ἡ Τουρκία εἶναι μία μεγάλη ἀγορά τῶν 80-85 ἑκατομ-μυρίων. Ἡ Τουρκία ἔχει τήν πολυτέλεια νά προκαλεῖ τούς Εὐρωπαίους καί νά παραλογί-ζεται, χωρίς νά λαμβάνει ὑπόψη τίς ἀπειλές τους γιά κυρώσεις καί ἐμπάργκο, γιατί γνωρίζει πώς, ὅσο καί νά τούς ἐκνευρίσει, μόλις προχωρήσει στήν παραγγελία στρατιωτικοῦ ἐξοπλισμοῦ μερικῶν δισεκατομμυρίων εὐρώ, ἀμέσως τούς ἐξευμενίζει. Δέν πρέπει, λοιπόν, νά μᾶς παραξε-νεύει ἡ πρόσφατη περιφρονητική συμπεριφορά τοῦ ἄξεστου Νεοσουλτάνου τῆς Ἄγκυρας ἀπέναντι στήν Πρόεδρο τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπι-τροπῆς, Οὔρσουλα Φον Ντερ Λάϊεν, στήν ὁποία δέν πρόσφερε θέση γιά νά καθίσει δίπλα του, ὅπως ἔκανε μέ τόν Πρόεδρο τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Συμβουλίου Σάρλς Μισέλ, ἀλλά τήν ἄφησε νά παραμείνει ἀμήχανα ἱστάμενη, μή γνωρίζοντας ποῦ νά καθίσει˙ καί τοῦτο γιατί δέν ἦταν ἄνδρας ἀλλά γυναῖκα. Ἄλλωστε, λίγες μέρες πρίν τό συμβάν, εἶχε καταγγείλει καί ἀποχωρήσει ἀπό τή Σύμβαση τῆς Κωνσταντινούπολης, μιᾶς σύμβασης πού στόχο εἶχε τήν πρόληψη τῆς βίας κατά τῶν γυναικῶν.

Εἶναι ἀκριβῶς γι’ αὐτό τόν λόγο, πού προχωρεῖ καί στόν ἐποικισμό τῆς Ἀμμοχώστου, περιφρονώντας αὐτά τοῦτα τά ψηφίσματα τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας. Εἶναι γι’ αὐτό τόν λόγο, πού ἀρνεῖται νά συνομιλήσει γιά μιά Διζωνική,

Δικοινοτική Ὁμοσπονδία, ὅπως προνοοῦν τά ψηφίσματα τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας καί ἐπιμένει στή λύση δύο κρατῶν, σέ πρῶτο στάδιο, καί σέ προσάρτηση τῆς κατεχόμενης ἤ καί ὁλόκληρης τῆς Κύπρου, σέ δεύτερο στάδιο. Αὐτό τό ἐπιβεβαιώνει καί ὁ πρώην ἡγέτης τῶν Τουρκοκυπρίων Μουσταφᾶ Ἀκιντζί, τόν ὁποῖο ἡ Ἄγκυρα ἐκδίωξε, παρεμβαίνοντας ἀπροκάλυπτα στίς πρόσφατες ἐκλογές τῶν Τουρκοκυπρίων. Ὁ Ἀκιντζί, σέ πρόσφατη δήλωσή του, τόνισε πώς *«ὑπάρχει ἕνα πρόγραμμα μετατροπῆς τῶν κατε-χομένων σέ ἐπαρχία χωρίς ὄνομα. Αὐτό θά μετατραπεῖ σέ προσάρτηση μέ ὄνομα, ὅταν ἡ συγκυρία εἶναι κατάλληλη».*

Σύμμαχο της, δυστυχῶς, στίς ἄνομες αὐτές ἐπιδιώξεις ἔχει σήμερα ἡ Τουρκία τήν Ἀγγλία, ἡ ὁποία, μετά τήν ἔξοδό της ἀπό τήν Ε.Ε., ἀπέβαλε τό προσωπεῖο καί ἀπροκάλυπτα συνερ-γάζεται μέ τήν Τουρκία γιά δύο κράτη στήν Κύπρο.

Ἀκοῦστε τί διακήρυξε ὁ πρώην Ὑπουργός Ἐξωτερικῶν τῆς Μεγάλης Βρετανίας Jack Straw, ὁ ὁποῖος ἔχει μεγάλη ἐπιρροή στό Συντηρητικό κόμμα: *«Οἱ τουρκοκύπριοι εἶναι τά θύματα στήν Κύπρο»*˙ κατέστησε δέ σαφές, ὅτι *«μία συμφω-νία μέ βάση τήν ὁμοσπονδία δέν εἶναι πλέον ἐφικτή, μετά ἀπό ὅσα συνέβησαν στήν Κύπρο, καί, ὡς ἐκ τούτου, ἐάν εἶναι νά ὑπάρξει συμφωνία, μπορεῖ νά ὑπάρξει λύση, μία συμφωνία μέ τή συνεργασία δύο κρατῶν στή βάση τῆς κυρίαρχης ἰσότητας»!* Καί ὁ Ἐρσίν Τατάρ δέν ἔχασε καιρό. Ἔσπευσε νά τόν εὐχαριστήσει γιά τίς θαρραλέες καί σαφεῖς δηλώσεις του, ἀναφορικά μέ τόν δίκαιο ἀγῶνα τῶν τουρκοκυπρίων, καί τόν προσκάλεσε μάλι-στα στήν Κύπρο.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, διερωτᾶται κανείς, τί πιθανότητες ἐπιτυχίας ἔχει ἡ ἐπί θύραις Πενταμερής Διάσκεψη τῆς Γενεύης, μέ μία Τουρκία νά ἐξακολουθεῖ νά ἐπιμένει σέ λύση δύο κρατῶν καί νά ἀρνεῖται τή συμμετοχή τῆς Ε.Ε. στή Διάσκεψη, καί μέ τήν Ἀγγλία νά συμπορεύεται μέ τήν Τουρκία;

Χριστιανοί μου!

Οἱ θλίψεις καί οἱ δοκιμασίες, οἱ ἀτομικές, οἱ οἰκογενειακές, οἱ κοινωνικές καί οἱ ἐθνικές εἶναι ἔκφραση καί ἐκδήλωση τῆς παιδαγωγικῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, γι’ αὐτό καί δέν πρέπει νά καμπτόμαστε καί νά ἀπογοητευόμαστε. Νά ἐνθυμούμαστε πάντοτε τήν προτροπή καί νουθεσία τοῦ ἴδιου τοῦ Θεοῦ, ὅπως τήν διαβάζουμε στήν πρός Ἑβραίους Ἐπιστολή τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: *«Υἱέ μου, μή ὀλιγώρει παιδείας Κυρίου, μηδέ ἐκλύου ὑπ’ αὐτοῦ ἐλεγχόμενος. Ὃν γάρ ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει, μαστιγοῖ δέ πάντα υἱόν ὃν παραδέχεται»* (Παρ. γ΄ 11-12. Ἑβρ. ιβ΄ 5-6). Παιδί μου, μᾶς λέγει τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, νά μήν παραμελεῖς καί νά μή λησμονεῖς τήν ὠφέλεια, πού φέρει ἡ διά μέσου τῶν θλίψεων παιδαγωγία τοῦ Κυρίου καί νά μήν ἀποθαρρύνεσαι, ὅταν ὁ Κύριος χρησιμοποιεῖ τό μέσο τῶν θλίψεων γιά νά σέ νουθετήσει. Γιατί, ἐκεῖνον πού ἀγαπᾶ ὁ Κύριος, τόν παιδαγωγεῖ μέ θλίψεις. Ἀλλά ὁ

πόνος αὐτός εἶναι πόνος γλυκύς. Εἶναι πόνος λυτρωτικός, γιατί ὁδηγεῖ πλησίον ἐκείνου ἀπό τόν ὁποῖο πηγάζει ἡ σωτηρία καί ἡ λύτρωση.

Ὅσοι λαοί καί ὅσα ἔθνη ἀπεμπόλησαν τόν Χριστό καί τόν ἐξόρισαν ἀπό τή ζωή τους, ὅπως κάναμε δυστυχῶς καί ἐμεῖς, ἔκλαυσαν μετα-νοημένοι καί σώθησαν. Αὐτό ἀκριβῶς πρέπει νά κάνουμε καί ἐμεῖς, ἄν θέλουμε τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Δέν θά ἔλθουν *«καιροί ἀναψύξεως»* ἀπό τά τρομερά τῆς ἀποστασίας μας δεινά, ἄν δέν πιστέψουμε στόν Χριστό. Ἄν δέν μετανοήσουμε εἰλικρινά καί δέν ἐπαναφέρουμε στό κέντρο τῆς ζωῆς μας καί πάλι τόν Θεάνθρωπο Λυτρωτή καί Σωτῆρα μας Χριστό.

Ἕνα, λοιπόν, μᾶς ἀπομένει˙ νά ἀνακηρύξου-με Βασιλιά τῆς καρδιᾶς μας τόν Χριστό. Βασιλιά τῆς οἰκογένειάς μας τόν Χριστό. Βασιλιά τοῦ λαοῦ μας τόν Χριστό. Βασιλιά τοῦ ἔθνους μας τόν Χριστό. Ἄν αὐτό γίνει, τότε νά εἶστε βέβαιοι, ὅτι ὁ πολυεύσπλαχνος Θεός θά ἀκούσει τήν προσευχή μας. Θά δεῖ τά δάκρυα τῆς μετάνοιάς μας καί θά μᾶς συγχωρήσει καί ἡ πατρίδα μας καί τό ἔθνος ὁλόκληρο θά σωθεῖ. Ἀμήν.